

mig at stille et Ændringsforslag til Affattelse af Grundlovens § 32. Det gaar ud paa at stryge Bestemmelsen om Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed ved Valgkredsens Fordeling og dernæst at indsætte Bestemmelsen i den nugældende Grundlovs § 32, sidste Punktum, om, at enhver Valgkreds vælger een blandt dem, der have stillet sig til Valg, altsaa det grundlovmæssige Paabud om Enkeltmandsvalg. Det er jo et Paabud, som Venstre i Fjor strøg for at opnaa et Kompromis med Højre og derved faa Juni-Grundlovsforslaget, som den Gang forelaa til Afstemning, stemt ned. Jeg vil gerne sige et Par Ord om dette vort Ændringsforslag og om den historiske Sammenhæng, hvori det maa ses.

Ærede Medlemmer, som sad her i Folketinget i Samlingen 1905—06 og deltog i Grundlovsudvalgets Arbejde, ville erindre, at der efter meget Besvær, efter store Vanskeligheder opnaaedes mellem saa godt som alle Udvalgets Medlemmer en Overenskomst, som gik ud paa, at det da foreliggende Grundlovsforslag, som var stillet af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) som Konseilspræsident om, at Antallet af Folketingets Medlemmer fastsattes til 132 og ikke videre, ændredes saaledes, at det Lighedsbud, det Krav om Valgrettens Lighed for alle Vælgere, der utvivlsomt ligger i den nuværende Grundlovs § 32 i Bestemmelsen om Forholdet 1:16,000, ogsaa blev slaaet fast i den nye Grundlovsbestemmelse, saaledes at der altsaa kom til at staa, at Valgkredsene skulde være omtrent lige store paa Grundlag af Indbyggertal. Men Venstre vilde den Gang ikke paa nogen Maade gaa ind paa at indsætte dette Lighedsbud, som med klare og tydelige Ord ligger i § 32, uden at man samtidig begrænsede Ligheden noget ved at føje til, at der skulde tages et Hensyn til Vælgertal og Befolkningstæthed. Vi fra vor Side vare meget betænkelige ved at gaa ind derpaa og gik kun til sidst med, fordi vi gennem det Udkast til en Valgkredslov, som daværende Indenrigsminister Berg tilstillede os, fik nogenlunde Garantier for, at denne Begrænsning dog selv var meget begrænset. Vi maatte gaa ind derpaa for overhovedet at naa frem til et Resultat, men vare meget betænkelige derved. Hvad der imidlertid nu skete sidste Foraar, og hvad den nuværende Venstreregering fastholder, det er, at det grundlovmæssige Paabud i sidste Punktum af § 32 om Enkeltmandskredse skal stryges. Men det

er i Virkeligheden at rokke hele Grundlaget for den Overenskomst, der fandt Sted i Grundlovsudvalget i 1905—06. Det er at tage det fundamentale Punkt ud. Hvis ærede Medlemmer nu ville læse § 32 omhyggeligt igennem, som den er vedtagen her i Folketinget ved anden Behandling, ville De se, at den i Virkeligheden svæver fuldstændig i Luften, at der ikke er nogen som helst bestemt Regel for, hvorledes Folketingsvalgkredsene fremtidig skulle indrettes.

Man kunde ved det første flygtige Øjekast mene, at Paragraffen paa en Maade havde vundet noget for dem, der kræve den absolutte Lighed mellem alle Vælgere. Naar der ikke længere er grundlovmæssig paabudt Enkeltmandskredse, kunde man f. Eks. gaa over til den Kombination af Forholdstalsvalg og Enkeltmandskredse, som det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) foreslog i Fjor, og som det ærede Medlem for Frederiksberg 1ste Valgkreds (Ellinger) har foreslaaet i Aar. Men det vil med andre Ord sige, at man kunde faa en Ordning, hvorefter der bliver fuldkommen Lighed mellem alle Vælgere, mellem alle Indbyggere her i Landet, saaledes at det Hensyn til Befolkningstæthed og Vælgertal, der er foreskrevet i Regeringens Forslag, forsvinder. For hvad vil det sige, at Valgkredsene blive lidt forskellige i Størrelse, naar Valgsystemet bliver saaledes, at hvert Parti faar nøjagtigt, hvad der tilkommer det ifølge dets Stemmetal? Det vilde for saa vidt, set fra mit Synspunkt, være en Forbedring, idet de Ord, som der i 1905—06 lagdes saa overmaade stærk Vægt paa, nemlig: „under Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed“, kunde gøres praktisk betydningsløse, vi behøvede ikke længere, naar vi skulle udarbejde en ny Valgkredslov, at tage dette Hensyn, men kunde indrette Forholdstalsvalg i Forbindelse med Enkeltmandskredse og gøre hele Landet til een stor Valgkreds.

Det er den ene Side af Sagen. Men ser man nøjere til, viser der sig en helt anden Side, nemlig at man egentlig kan indrette Valgkredsene ganske, som man vil. Man kan, som § 32 er vedtagen ved anden Behandling, indrette f. Eks. Forholdstalsvalg i Amts- eller Provinskredse, hvor en af disse Kredse vælger 5 Repræsentanter, en anden maaske 6, en tredie 7, selv om Indbyggertal og Vælgertal ere ganske de samme. Der staar intet, der forbyder en saadan Ordning. Man kan indrette Listevalg, dels som almindeligt Flertals-